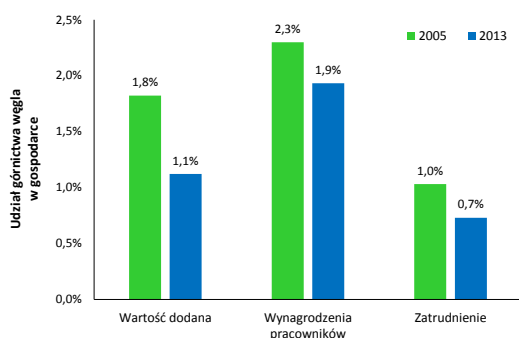
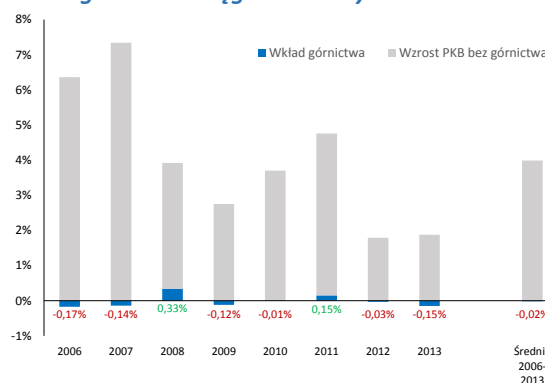

Nowa publikacja WISE INSTITUTE

Polski węgiel: quo vadis? Perspektywy rozwoju górnictwa węgla kamiennego w Polsce

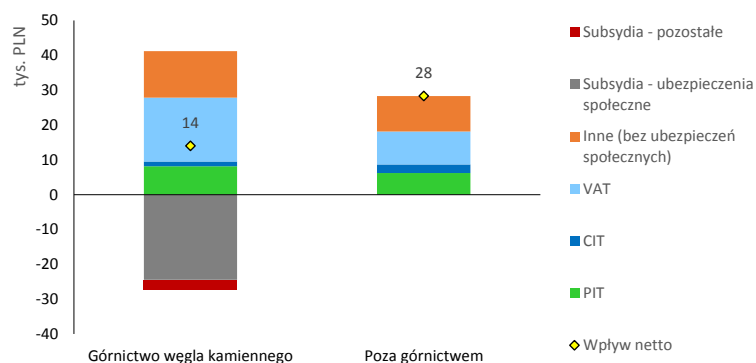
Informacja prasowa

Górnictwo węgla kamiennego w Polsce nie przyczyniło się do wzrostu gospodarczego kraju w ostatniej dekadzie, pomimo dobrej koniunktury na rynku węgla, piszą w najnowszym raporcie **Polski węgiel: quo vadis? analitycy WISE Institute**. To przetwórstwo przemysłowe, a nie górnictwo napędzało wzrost polskiej gospodarki w ubiegłych latach, i to właśnie od kondycji tego sektora zależeć będzie gospodarcza przyszłość kraju, oceniają autorzy publikacji.

Udział górnictwa węgla w polskiej gospodarce

Wkład górnictwa węgla w realny wzrost PKB w Polsce

Źródło: Opracowanie własne WISE na podstawie danych GUS i Eurostat

Z raportu wynika też, że wielokrotnie powtarzane w debacie publicznej tezy o nadmiernym opodatkowaniu górnictwa węgla kamiennego nie znajdują potwierdzenia w danych. Wynika z nich, że opodatkowanie górnictwa kształtuje się na przeciętnym dla całej gospodarki poziomie. Liczne opłaty specyficzne dla sektora nie wpływają w istotny sposób na konkurencyjność tej branży, gdyż są one niewielkie i mają niewielki udział w całkowitym opodatkowaniu kopalni. Jednocześnie jawne oraz ukryte subsydia sprawiają, że górnictwo wnosi do budżetu państwa o połowę mniej środków w przeliczeniu na pracownika niż inne branże przemysłowe i usługowe, podkreślają autorzy.

Wpływy podatkowe netto na zatrudnionego w górnictwie i pozostałych sektorach, 2011-2013

Uwaga: pozostałe sektory z wyłączeniem rolnictwa

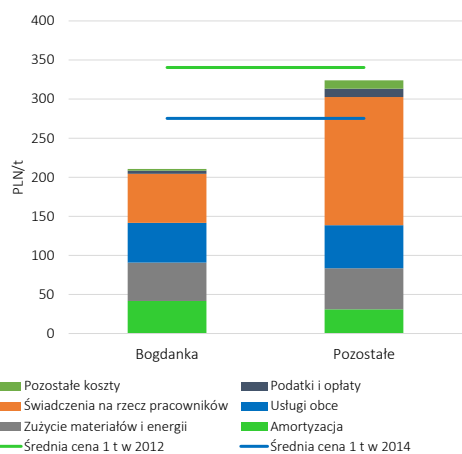
Źródło: obliczenia własne WISE na podstawie danych GUS, MG (por. Bukowski i Śniegocki (2014))

Według autorów publikacji kluczowym problemem polskiego górnictwa jest bardzo niska produktywność wydobywania i związane z nią wysokie jednostkowe koszty pracy, głównie pokrywające płace pracowników dołowych. Średnia produktywność wydobywania w Polsce – rzędu 700 t węgla na pracownika rocznie – jest porównywalna jedynie ze starymi, od dawna dotowanymi i przeznaczonymi do likwidacji przed rokiem 2020 kopalniami Europy Zachodniej.

Autorzy podkreślają, że znacząco poprawić produktywność w górnictwie udało się tylko Wielkiej Brytanii za czasów rządów Margaret Thatcher, po konflikcie ze związkami zawodowymi i zakończeniu wydobywania w nierentownych kopalniach. Odmierna sytuacja ma miejsce w USA, które posiadają nadal bardzo duże zasoby łatwo dostępnego węgla kamiennego oraz cechują się dużym umaszynowaniem oraz dobrą organizacją wydobywania.

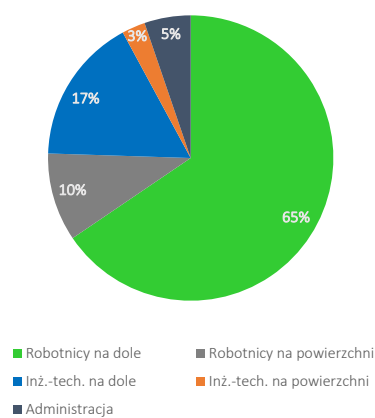
W raporcie zaakcentowano, że modernizacja górnictwa będzie wymagała znaczącej redukcji zatrudnienia, prawdopodobnie przekraczającej 50 proc. w najbliższych pięciu latach – alternatywą jest całkowite wygaszenie działalności większości polskich kopalń do roku 2020. Nawet udany wysiłek restrukturyzacyjny nie zapewni górnictwu funkcjonowania w niezmiennym kształcie w kolejnych dekadach. Presja na wzrost płac będzie wymuszała dalszą poprawę produktywności wydobywania, a co za tym idzie nieustanną restrukturyzację branży i zamykanie nierentownych zakładów, podkreślają autorzy.

Koszty wydobywania tony węgla w polskich kopalniach w 2014 r.

Źródło: obliczenia WISE na podstawie danych MG i Bogdanka S.A.

Struktura kosztów pracy w górnictwie węgla kamiennego

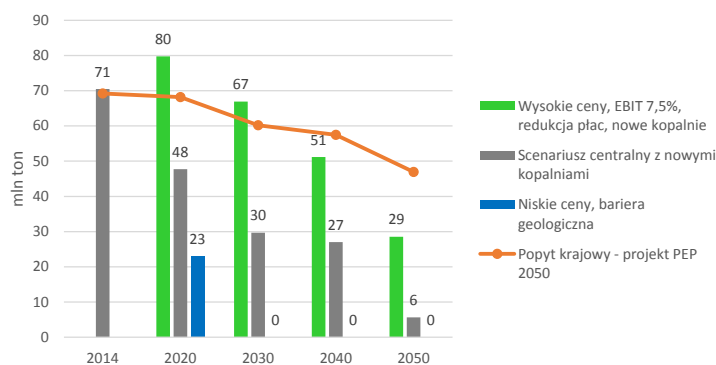
Źródło: szacunki WISE na podstawie danych MG i spółek węglowych

Produktywność w głębinowych kopalniach węgla kamiennego w Europie i USA

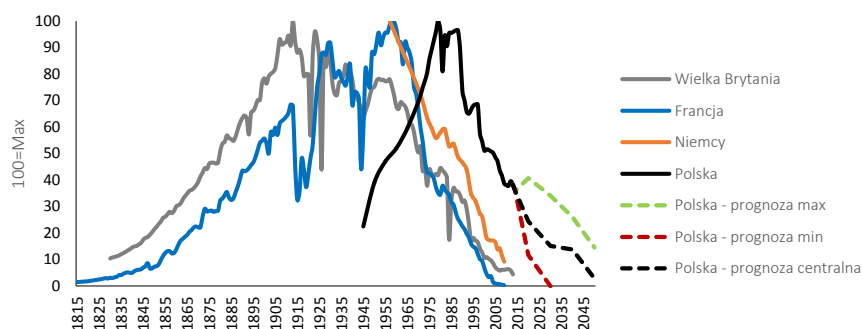
Państwo	Okres	Tony węgla na pracownika na rok
Polska	2005-2012	648
Francja	1996-2000	458
Niemcy	2012	678
Hiszpania	2012	869
Wielka Brytania	1981	654
	1991	2143
USA	2012	4156
USA – 20% najgorszych kopalni	2012	2144

Źródło: obliczenia WISE na podstawie danych Eurostat, DECC oraz EIA

Z raportu wynika, że prawdopodobnie już w 2020 r. zrestrukturyzowane krajowe kopalnie będą wydobywały znacznie mniej węgla, niż dziś. O ile w energetyce nie dojdzie do szybszej niż zakładana w rządowych dokumentach strategicznych, zmiany technologicznej w sektorze energetycznym, polskie górnictwo zdoła zaspokoić jedynie niewielką część krajowego popytu na węgiel.

Krajowa podaż węgla kamiennego w różnych wariantach prognozy oraz popyt prognozowany w projekcie Polityki Energetycznej Polski do 2050 r.

Źródło: prognoza własna WISE

„Peak coal” – wydobywanie węgla w krajach Europy Zachodniej i w Polsce

Źródło: Opracowanie własne WISE na podstawie prognozy własnej oraz Kasztelewicz i Polak (2009); Rutledge (2010); UK DECC; Statistik der Kohlenwirtschaft e.V.

Autorzy przewidują, że w związku z tym Polskę czeka przestawienie się energetyki na inne źródła energii lub uzależnienie się od importu czarnego paliwa. Zmiany te, choć dla Polski nowe, będą niczym innym niż powtórzeniem drogi pokonanej już przez inne kraje UE. Porównanie długookresowych trendów wydobycia węgla w Polsce wskazuje, że prognozowane przez WISE wygaszanie krajowego górnictwa jest odbiciem ścieżki brytyjskiej lub niemieckiej sprzed 20-30 lat. Analogiczne procesy – wyczerpywanie się łatwo dostępnych złóż, wzrost kosztów pracy, przegrywanie konkurencji z zagranicą – zachodziły bowiem w krajach Europy Zachodniej w przeszłości. By ujrzeć przyszłość polskiego górnictwa w latach 2015-2030 lub 2040 roku, wystarczy spojrzeć na doświadczenia restrukturyzacyjne Europy Zachodniej z lat 1980 i 1990.

Raport zawiera też rekomendacje dotyczące polityki energetycznej i przemysłowej. Według autorów polska polityka powinna uwzględniać schyłkowy charakter górnictwa węgla kamiennego w Polsce. Realistycznymi działaniami ułatwiającymi zbilansowanie krajowego popytu i podaży węgla kamiennego są:

- restrukturyzacja zatrudnienia wraz z redukcją płac w branży w perspektywie 2020 roku;
- częściowe zastępowanie zamykanych nierentownych kopalń nowymi, bardziej produktywnymi zakładami po 2030 roku;
- głębsze od założonego w projekcie Polityki energetycznej państwa do 2050 r. ograniczenie zużycia węgla poprzez dekarbonizację mixu paliwowego w energetyce i gospodarstwach domowych. Redukcja ta powinna w perspektywie roku 2050 wynieść 70-80% w porównaniu do stanu obecnego.

***

Raport „*Polski węgiel: quo vadis? Perspektywy rozwoju górnictwa węgla kamiennego w Polsce*”.

Autorzy: Maciej Bukowski, Jędrzej Maśnicki, Aleksander Śniegocki, Rafał Trzeciakowski.

Raport dostępny na www.wise-institute.org.pl

Warszawski Instytut Studiów Ekonomicznych jest niezależnym, nowoczesnym ośrodkiem analitycznym - think-tankiem. Specjalizujemy się w doradztwie strategicznym, analizach ekonomicznych i instytucjonalnych, a także prognozach oddziaływania polityki publicznej na gospodarkę. Nasi eksperci mają doświadczenie w takich obszarach jak: energetyka, polityka klimatyczna, przemysłowa, demografia, rynek pracy, zabezpieczenie społeczne, rozwój regionalny, zarządzanie. Uważamy, że w wolnym społeczeństwie ważne decyzje publiczne powinny być poprzedzone merytoryczną i wyczerpującą dyskusją. Dlatego w centrum naszej misji jest aktywne uczestnictwo w polskiej debacie publicznej oraz włączanie w procesy decyzyjne grup społecznych zainteresowanych przyszłością naszego kraju.

***

Kontakt:

Paulina Sztych

Specjalista ds. PR i marketingu

t.: +48 509 727 884

e: paulina.sztych@wise-institute.org.pl

Aleksandra Sawicka

Dyrektor ds. PR i marketingu

t.: +48 22 395 50 11

e: aleksandra.sawicka@wise-institute.org.pl